

Oponentský posudek diplomové práce Jany Kepkové

Přítomnost desaparecidos c exilové poezii Juana Gelmana

Argentinská diktatura 70. a 80 let 20. stol. je spojena s fenoménem *desaparecidos*, zmizelých, tj. desítek tisíc Argentinců, kteří byli vládní mocí uneseni, mučeni a skončili neznámo jak a kde. Postiženy byly i rodiny mnohých intelektuálů a umělců, mezi nimi spisovatele Juana Gelmana (1930-2014), jehož syn a těhotná snacha zmizeli. Juan Gelman strávil dlouhá léta v exilu a právě tam napsal sbírku *Carta abierta / Otevřený dopis* (1980).

Tato sbírka je tématem diplomové práce Jany Kepkové. Soustředěnost a hloubka jsou dva rysy, které diplomovou práci od počátku do konce charakterizují.

Autorka pojednává Gelmanův život v úzkém propojení s analyzovaným dílem, které dále vhodně definuje pomocí stručného, ale přitom výstižného pojednání o exilové poezii. Vychází především ze studie J. Hrdličky, když zdůrazňuje roli imaginace – pomáhá evokovat a ztvárnit to, co není přítomno; jak Jana Kepková pronikavě upozorňuje, „Gelman si tudíž nemůže být jistý ani tím, zůstává-li jeho syn stále naživu, tedy jestli je, nebo není stále ve světě živých“ (10). Autorka dále vyzdvihuje problematiku jazyka v exilové tvorbě a s ním spojenou intertextualitu. Tato teoretická východiska jsou pak vynikajícím způsobem využita při analýze básní.

Skutečným jádrem práce (od s. 12 do konce!) je zevrubná analýza sbírky *Otevřený dopis*, nejprve jako celku a potom jednotlivých básní. Jana Kepková prokazuje velký cit pro poezii a pro jazyk, což je v Gelmanově případě velká výzva, neboť jeho vyjadřování je plné neologismů, básnických figur a nejrůznějších experimentálních postupů. Autorka se nesnaží za každou cenu stanovit „co chce básník říci“, nechává místo pro nejednoznačnost, nevyčtenost, nedokončenost. Básním ponechává jejich kouzlo a sugestivnost a přitom v nich nalézá a analyzuje bezpočet intertextuálních prvků (skvělé jsou pasáže o španělských mystických básnících, např. „nepřítomná přítomnost milovaného“ (21), novotvarů, symbolů. A motivů, z nichž centrální a opakující se je bolest. J. Kepková ukazuje, jak se pojetí bolesti v Gelmanově poezii proměňuje, jak je spojena s láskou k synovi a jak ani v nejhlubší trýzni se básník neuzavírá před něhou, krásou a nadějí.

Kvalitu obsahové roviny práce doprovází i nadprůměrně zvládnutá stránka formální. Text je velmi pečlivě redigován (všimla jsem si jen překlepu ve slově *verdugos*), sekundární literatura je organicky zakomponována do textu a autorka je schopna pojmenovat věci jednoduše a přitom výstižně. Její diplomová práce je tak na vysoké odborné úrovni a přitom působí čtivým dojmem. Musím konstatovat, že jsem již dlouho nečetla tak vyzrálou diplomovou práci.

Při obhajobě bych se ráda vrátila k tématu jazykového experimentu a vlivu Césara Valleja na Gelmanovu poezii. Jaké paralely a jaké odlišnosti autorka spatřuje?

Vzhledem k výše zmíněnému doporučuji diplomovou práci Jany Kepkové k obhajobě a navrhuji hodnocení *v ý b o r n ě*.

Praha, 21. 1. 2023

Mgr. Dora Poláková, Ph.D.